

Klub Przyrodników

ul. 1 Maja 22, 66-200-Świebodzin
Konto: BZ WBK SA o/Świebodzin nr 28 1090 1593 0000 0001 0243 0645
tel./fax 068 3828236, e-mail: kp@kp.org.pl, [http:// www.kp.org.pl](http://www.kp.org.pl)

Świebodzin, 28 lipca 2010

Sz. P.
Prof. Andrzej Kraszewski
Minister Środowiska
Warszawa

Zgłaszam następujące uwagi do projektu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt:

1. Pomimo znacznej poprawy w stosunku do dotychczasowych przepisów, projekt jest nadal nie w pełni zgodny z prawem Unii Europejskiej. W szczególności:
 - a) Projekt nie realizuje obowiązku wprowadzenia zakazu „*przechowywania, transportu, sprzedaży lub wymiany oraz oferowania do sprzedaży lub wymiany okazów pozyskanych ze stanu dzikiego, z wyjątkiem tych pozyskanych legalnie przed wprowadzeniem w życie niniejszej dyrektywy*” (wymaganego przez art. 12 ust 2 dyrektywy siedliskowej) w stosunku do nie występujących w Polsce gatunków z załącznika IV tej dyrektywy. Ponieważ obowiązku tego nie realizują w pełni sposób także i inne przepisy, utrzymana zostaje luka w transpozycji art. 16 ust 2 dyrektywy.
 - b) Zdania wprowadzające do § 9 i 10 przenoszą na podmiot mający zamiar dokonać wymienionych w tych paragrafach czynności obowiązek oceny istnienia rozwiązań alternatywnych oraz obowiązek oceny, czy czynność jest szkodliwa dla zachowania we właściwym stanie ochrony populacji gatunków i ich siedlisk. Jest to rozwiązanie nieprawidłowe, bezsensowne i prowadzące do lekceważenia prawa. Podmiot taki z reguły nie ma ani danych, ani kompetencji do dokonywania takich ocen. Wymóg, by odstąpić od zakazów ochronnych były udzielane wyłącznie w sytuacji braku

alternatyw oraz wyłącznie gdy nie będą one szkodzić zachowaniu gatunku we właściwym stanie ochrony, powinien być uwzględniony:

- przez organ wydający rozporządzenie, w przypadku wprowadzania w rozporządzeniu odstępstw powszechnie obowiązujących (należy mieć na uwadze, że odstępstwa powszechne nie są prawidłowymi derogacjami w sensie dyrektyw UE);
- przez właściwy organ ochrony przyrody udzielający indywidualnego zezwolenia na odstępstwo od zakazów (takie zezwolenie może być prawidłową derogacją w sensie dyrektyw).

c) Ustanowione w § 9 odstępstwa w zakresie usuwania gniazd ptaków (bez procedury indywidualnego zbadania warunków dopuszczalności usunięcia) stanowią derogacje nie spełniające warunków art. 9 dyrektywy ptasiej i tym samym są niezgodne z dyrektywą (por. wyrok Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie C-247/85). Prawidłowe byłoby rozwiązanie polegające na ustanowieniu odstępstwa „czyszczenia, od 16 października do końca lutego, budek dla ptaków i ssaków i usuwania z nich nadmiaru materiału lęgowego, a także usuwania z obiektów budowlanych i terenów zieleni, od 16 października do końca lutego, pozostałości gniazd nie nadających się do powtórnego wykorzystania przez ptaki”, wymagałoby to jednak korekty delegacji ustawowej.

d) Ustanowione w § 10 odstępstwo stanowi niedozwoloną derogację w stosunku do ptaków nie oznaczonych symbolem (1), ponieważ nie spełnia warunków derogacji wynikających z art. 9 ust 2 dyrektywy ptasiej. Prawidłowa derogacja musi być udzielana po zbadaniu indywidualnych okoliczności; musi mieć więc charakter indywidualnego zezwolenia (tak jak zezwolenia wydawane na podstawie art. 56 ustawy), a nie ogólnego i powszechnie obowiązującego zapisu prawnego.

Skutkiem proponowanego brzmienia § 10 byłoby, że np. właściciel stawów rybnych mógłby nadal bezkarnie zabijać na terenie stawów kormorany i czaple, gdyby tylko sam uznał, że jest to konieczne dla ograniczenia poważnych strat w gospodarstwie rybackim, nie ma rozwiązań alternatywnych oraz nie zaszkodzi to populacji w/w gatunków. Tym samym, wbrew deklaracji w uzasadnieniu rozporządzenia, w praktyce wcale nie zostałyby zlikwidowane niezgodność podniesiona przez Komisję Europejską.

Ponadto, sformułowanie „zapobiegania poważnym szkodom w gospodarstwach rolnych, leśnych lub rybackich” jest niedopuszczalnym rozszerzeniem wobec użytego w dyrektywie ptasiej sformułowania „zapobiegania poważnym szkodom w plonach, inwentarzy, lasach, rybostanie lub wodach”. „Szkodą w gospodarstwie” może być np. pogorszenie efektywności finansowej gospodarowania – np. zmniejszenie zysków, niekoniecznie związane ze szkodą w „materialnym przedmiocie gospodarowania” (we własności), np. plonach, lasach lub wodach, a mogące wynikać np. z utrudnień organizacyjnych lub ograniczenia możliwego terminu wykonywania prac. Natomiast dyrektywa jako przesłankę dopuszczalności derogacji dopuszcza tylko ten drugi przypadek.

W obecnym projekcie rozporządzenia analogiczny problem prawdopodobnie nie dotyczy zwierząt innych niż ptaki, ponieważ jak rozumiemy, wszystkie gatunki z załącznika IV dyrektywy siedliskowej zostały oznaczone symbolem (1).

e) Ujęcie w załączniku nr 4 do rozporządzenia gęsi zbożowej *Anser fabialis*, jarzątka *Bonasia bonasia*, a także całości taksonu *Anser albifrons* (zamiast podgatunku *Anser albifrons albifrons*) wykracza poza rozwiązania dopuszczalne na mocy art. 6(2) i 6(3) dyrektywy ptasiej i tym samym jest niezgodne z dyrektywą.

- f) W uzasadnieniu do rozporządzenia brak informacji o przeprowadzeniu konsultacji z Komisją Europejską, jakie na podstawie art. 6(3) dyrektywy ptasiej byłyby niezbędne dla ujęcia w załączniku nr 4 do rozporządzenia: cyraneczki, czernicy, głowienki, gegawy, gęsi białoczelnej oraz słonki. W Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej nie odnaleźliśmy opinii Komisji w tej sprawie. Należy więc przypuszczać, że konsultacje takie nie zostały przeprowadzone, co skutkuje naruszeniem art. 6(3) dyrektywy.
- g) W stosunku do gatunków ptaków łownych (wprowadzonych do załącznika 4, jakkolwiek – jak podniesiono wyżej – nie zawsze jest to prawidłowe), rozporządzenie rozciąga na nie pewne przepisy ochrony gatunkowej, co ma na celu realizację w stosunku do tych gatunków obowiązku wynikającego z załącznika nr 5 dyrektywy ptasiej. Jednak, brak jest ustanowienia zakazów:
- umyślnego płoszenia tych ptaków, szczególnie w okresie lęgowym i wychowu młodych, jeśli mogłoby to mieć znaczenie w odniesieniu do celów niniejszej dyrektywy;
 - umyślnego zabijania, z wyjątkiem polowania na nie.

2. Co do innych zagadnień merytorycznych:

- a) Dla zapewnienia skutecznej ochrony głuszca i cietrzewia konieczne jest wprowadzenie do rozporządzenia nowych rozwiązań dotyczących ich ochrony strefowej, to jest:
- Wprowadzeniu strefy ochrony okresowej ostoi lęgowych (w promieniu 1000 m od miejsc gniazdowania, w terminach 1 kwiecień-31 lipiec)
 - Wprowadzeniu strefy ochrony okresowej ostoi zimowych (w promieniu 1000 m od miejsc zimowania, w terminach 1 listopad-1 marzec)
 - Wprowadzeniu strefy ochrony całorocznej tokowisk cietrzewia (w odległości 200 m od tokowiska).

według propozycji zgłoszonej przez Komitet Ochrony Kuraków Leśnych. Zwracamy uwagę, że propozycje te wynikają z „Planów zarządzania” dla tych gatunków, wypracowanych w szerokim gronie zainteresowanych stron w ramach projektu TFPL2004/016-829.03.03 finansowanego ze środków Unii Europejskiej. Wdrożenie w życie zawartych w w/w planach rekomendacji jest warunkiem uzyskania pełnego efektu ekologicznego przedmiotowego projektu.

- b) W §7 pkt 13 po słowie „obserwacji” powinien być przecinek. Jego brak powoduje, że słowa „*mogących powodować płoszenie lub niepokojenie*” odnoszą się tylko do obserwacji – a to wykraczałoby poza delegację ustawową i skutkowało zakazem fotografowania np. wróbla w ogrodzie.

z poważaniem

do wiadomości

– Państwowa Rada Ochrony Przyrody